

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే

॥ త్రిపంచాశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ త్రిపంచాశః సర్గః ॥

హనుమత్పుచ్చం ప్రదీప్య రాక్షసైస్తస్య నగరే పరిచారణం

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా దశగ్రీవో మహాత్మనః |
దేశకాలహితం వాక్యం భ్రాతురుత్తరమబ్రవీత్ || 5.53.1 ||

సమ్యగుక్తం హి భవతా దూతవధ్యా విగర్హితా |
అవశ్యం తు వధాయాన్యః క్రియతామస్య నిగ్రహః || 5.53.2 ||

కపీనాం కిల లాంగూలమిష్టం భవతి భూషణం |
తదస్య దీప్యతాం శీఘ్రం తేన దగ్ధేన గచ్ఛతు || 5.53.3 ||

తతః పశ్యంత్యముం దీనమంగవైరూప్యకర్మితం |
సుమిత్రజ్ఞాతయః సర్వే బాంధవాః ససుహృజ్ఞనాః || 5.53.4 ||

ఆజ్ఞాపయద్ రాక్షసేంద్రః పురం సర్వం సచత్వరం |
లాంగూలేన ప్రదీప్తేన రక్షోభిః పరిణీయతాం || 5.53.5 ||

తస్య తద్ వచనం శ్రుత్వా రాక్షసాః కోపకర్మశాః |
వేష్టంతే తస్య లాంగూలం జీర్ణైః కార్పాసికైః పటైః || 5.53.6 ||

సంవేష్ట్యమానే లాంగూలే వ్యవర్థత మహాకపిః |
శుష్కమింధనమాసాద్య వనేష్వివ హుతాశనం || 5.53.7 ||

తైలేన పరిషిచ్యాథ తేఽగ్నిం తత్రోపపాదయన్ |
లాంగూలేన ప్రదీప్తేన రాక్షసాంస్తానతాడయత్ || 5.53.8 ||

రోషామర్షపరీతాత్మా బాలసూర్యసమాననః |
స భూయః సంగతైః క్రూరై రాక్షసైర్హరిపుంగవః || 5.53.9 ||

సహస్త్రిబాలవృద్ధాశ్చ జగ్ముః ప్రీతిం నిశాచరాః |
నిబద్ధః కృతవాన్ వీరస్తత్కాలసదృశీం మతిం || 5.53.10 ||

కామం ఖలు న మే శక్తా నిబద్ధస్యాపి రాక్షసాః |
ఛిత్త్వా పాశాన్ సముత్పత్య హన్యామహమిమాన్ పునః || 5.53.11 ||

యది భర్తృహితార్థాయ చరంతం భర్తృశాసనాత్ |
నిబద్ధుంతే దురాత్మానో న తు మే నిష్క్యతిః కృతా || 5.53.12 ||

సర్వేషామేవ పర్యాప్తో రాక్షసానామహం యుధి |
కిం తు రామస్య ప్రీత్యర్థం విషహిష్యేఽహమీదృశం || 5.53.13 ||

లంకా చారయితవ్యా మే పునరేవ భవేదితి |
రాత్రౌ నహి సుదృష్టా మే దుర్గకర్మవిధానతః || 5.53.14 ||

అవశ్యమేవ ద్రష్టవ్యా మయా లంకా నిశాక్షయే |
కామం బద్ధుంతు మే భూయః పుచ్చస్యోద్ధీపనేన చ || 5.53.15 ||

పీడాం కుర్వంతి రక్షాంసి న మేఽస్తి మనసః శ్రమః |
తతస్తే సంవృతాకారం సత్త్వవంతం మహాకపిం || 5.53.16 ||

పరిగృహ్య యయుర్వృష్టా రాక్షసాః కపికుంజరం |
శంఖభేరీనినాదైశ్చ ఘోషయంతః స్వకర్మభిః || 5.53.17 ||

రాక్షసాః క్రూరకర్మాణశ్చారయంతి స్మ తాం పురీం |
అన్వీయమానో రక్షోభిర్యయౌ సుఖమరిందమః || 5.53.18 ||

హనూమాంశ్చారయామాస రాక్షసానాం మహాపురీం |
అథాపశ్యద్ విమానాని విచిత్రాణి మహాకపిః || 5.53.19 ||

సంవృతాన్ భూమిభాగాంశ్చ సువిభక్తాంశ్చ చత్వరాన్ |
రథ్యాశ్చ గృహసంబాధాః కపిః శృంగాటకాని చ || 5.53.20 ||

తథా రథ్యోపరథ్యాశ్చ తథైవ చ గృహాంతరాన్ |
చత్వరేషు చతుష్కేషు రాజమార్గే తథైవ చ || 5.53.21 ||

ఘోషయంతి కపిం సర్వే చార ఇత్యేవ రాక్షసాః |
స్త్రీబాలవృద్ధా నిర్జగ్ముస్తత్ర తత్ర కుతూహలాత్ || 5.53.22 ||

తం ప్రదీపితలాంగూలం హనూమంతం దిదృక్షవః |
దీప్యమానే తతస్తస్య లాంగూలార్గే హనూమతః || 5.53.23 ||

రాక్షస్యస్తా విరూపాక్ష్యః శంసుర్దేవ్యాస్తదప్రియం |
యస్త్వయా కృతసంవాదః సీతే తామ్రముఖః కపిః || 5.53.24 ||

లాంగూలేన ప్రదీప్తేన స ఏష పరిణీయతే |
శ్రుత్వా తద్ వచనం క్రూరమాత్మాపహరణోపమం || 5.53.25 ||

వైదేహీ శోకసంతప్తా హలతాశనముపాగమత్ |
మంగలాభిముఖీ తస్య సా తదాసీన్మహాకపేః || 5.53.26 ||

ఉపతస్థే విశాలాక్షీ ప్రయతా హవ్యవాహనం |
యద్యస్తి పతిశుశ్రూషా యద్యస్తి చరితం తపః |
యది వా త్వేకపత్నీత్వం శీతో భవ హనూమతః || 5.53.27 ||

యది కించిదనుక్రోశస్తస్య మయ్యస్తి ధీమతః |
యది వా భాగ్యశేషో మే శీతో భవ హనూమతః || 5.53.28 ||

యది మాం వృత్తసంపన్నాం తత్సమాగమలాలసాం ।
స విజానాతి ధర్మాత్మా శీతో భవ హనూమతః ॥ 5.53.29 ॥

యది మాం తారయేదార్యః సుగ్రీవః సత్యసంగరః ।
అస్మాద్ దుఃఖాంబుసంరోధాచ్ఛీతో భవ హనూమతః ॥ 5.53.30 ॥

తతస్తీక్షార్ణ్విర్చరవ్యగ్రః ప్రదక్షిణశిఖోఽనలః ।
జజ్వాల మృగశావాక్ష్యాః శంసన్నివ శుభం కపేః ॥ 5.53.31 ॥

హనూమజ్జనకశ్చైవ పుచ్చానలయుతోఽనిలః ।
వవౌ స్వాస్థ్యకరో దేవ్యాః ప్రాలేయానిలశీతలః ॥ 5.53.32 ॥

దహ్యామానే చ లాంగూలే చింతయామాస వానరః ।
ప్రదీప్తోఽగ్నిరయం కస్మాన్న మాం దహతి సర్వతః ॥ 5.53.33 ॥

దృశ్యతే చ మహాజ్వాలః కరోతి చ న మే రుజం ।
శిశిరస్యేవ సంపాతో లాంగూలార్గ్రే ప్రతిష్ఠితః ॥ 5.53.34 ॥

అథ వా తదిదం వ్యక్తం యద్ దృష్టం ప్లవతా మయా ।
రామప్రభావాదాశ్చర్యం పర్వతః సరితాం పతౌ ॥ 5.53.35 ॥

యది తావత్ సముద్రస్య మైనాకస్య చ ధీమతః ।
రామార్థం సంభ్రమస్తాదృక్ కిమగ్నిర్న కరిష్యతి ॥ 5.53.36 ॥

సీతాయాశ్చాన్యశంస్యేన తేజసా రాఘవస్య చ ।
పితుశ్చ మమ సఖ్యేన న మాం దహతి పావకః ॥ 5.53.37 ॥

భూయః స చింతయామాస ముహూర్తం కపికుంజరః ।
కథమస్మద్విధస్యేహ బంధనం రాక్షసాధమైః ॥ 5.53.38 ॥

ప్రతిక్రియాస్య యుక్తా స్యాత్ సతి మహ్యం పరాక్రమే |
తతశ్చిత్త్వా చ తాన్ పాశాన్ వేగవాన్ వై మహాకపిః || 5.53.39 ||

ఉత్పాతాథ వేగేన ననాద చ మహాకపిః |
పురద్వారం తతః శ్రీమాన్ శైలశృంగమివోన్నతం || 5.53.40 ||

విభక్తరక్షః సంబాధమాససాదానిలాత్మజః |
స భూత్వా శైలసంకాశః క్షణేన పునరాత్మవాన్ || 5.53.41 ||

పూస్వతాం పరమాం ప్రాప్తో బంధనాన్యవశాతయత్ |
విముక్తశ్చాభవచ్ఛ్రీమాన్ పునః పర్వతసన్నిభః || 5.53.42 ||

వీక్షమాణశ్చ దదృశే పరిఘం తోరణాశ్రితం |
స తం గృహ్య మహాబాహుః కాలాయసపరిష్కృతం |
రక్షిణస్తాన్ పునః సర్వాన్ సూదయామాస మారుతిః || 5.53.43 ||

స తాన్ నిహత్వా రణచండవిక్రమః
సమీక్షమాణః పునరేవ లంకాం |
ప్రదీప్తలాంగూలకృతార్చిమాలీ
ప్రకాశితాదిత్య ఇవార్చిమాలీ || 5.53.44 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే త్రిపంచాశః సర్గః ||